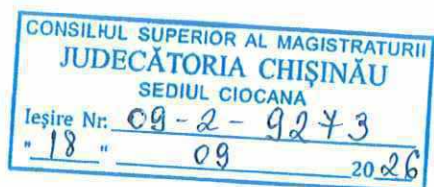

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Ciocana)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 24/1, MD-2044
E-mail: jci@justice.md; Tel.: /+373 22/ 42-53-22; 34-41-07
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD – 2004, mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, nr. 28

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) Vă expediază, pentru examinare, *sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 546 Cod de procedură penală al Republicii Moldova*, ridicată de avocata Lupea Georgeta care acționează în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățeanului Republicii Turciei **Turgut Omer**, persoană în privința căreia se examinează demersul Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind extrădarea din Republica Moldova în Republica Turcia.

Totodată, aducem în atenția Curții caracterul urgent al prezentei sesizări, determinat de faptul că **Turgut Omer se află în stare de arest preventiv în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, în vederea extrădării.**

În aceste circumstanțe, ținând seama de necesitatea asigurării celerității procedurilor care implică persoane private de libertate, **Vă rugăm respectuos examinarea cu celeritate a prezentei sesizări, în măsura posibilităților și potrivit competenței Curții Constituționale.**

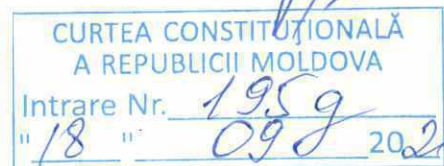
Anexă:

1. Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 18 septembrie 2026, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale - pe 4 file;
2. Cererea avocatei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - pe 3 file;
3. Cererea privind suspendarea procedurii de extrădare - pe 1 filă;
4. Copia demersului Ministerului Justiției RM - pe 1 filă;
5. Copia procesului-verbal al ședinței de judecată - pe 5 file;
6. Alte materiale relevante pentru soluționarea excepției – pe 1 file.

Judecător

Mihail Oadcii

Ex: Sofia Marinescu

CERERE DE EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

I. SITUAȚIA DE FAPT

1. Omer Turgut, cetățean turc, se află pe teritoriul Republicii Moldova din [data]. *Jet?*
2. În timp ce se afla pe teritoriul Republicii Moldova, Omer Turgut s-a convertit din religia islamă la creștinism, acesta fiind un drept fundamental garantat de Constituție și de instrumentele internaționale de protecție a drepturilor omului.
3. Autorități turce au inițiat procedura de extrădare împotriva cetățeanului Turgut pe motiv de [motivul oficial - a se completa cu detalii specifice din mandatul de arestare internațional].
4. Schimbarea religiei, în special abandonarea credinței musulmane (apostazia), constituie în Republica Turcia o materie sensibilă și poate expune persoana la pericolul pierderii vieții, în conformitate cu aplicarea strictă a normelor religioase musulmane.
5. Extrădarea Omerului Turgut în Republica Turcia expune această persoană la riscul real și iminent de persecuție religioasă, în directă contravenire a obligațiilor constituționale și internaționale ale Republicii Moldova.

II. FUNDAMENTUL JURIDIC - NORMA CONSTITUȚIONALĂ ÎN CAUZĂ

Prezenta cerere de excepție de neconstituționalitate contestă constituționalitatea și concordanța Articolului 546 CPC cu prevederile Constituției Republicii Moldova, în special cu articolele:

Articolul 24

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

- (1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.
- (2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.
- (3) Pedepsa cu moartea este abolită. Nimeni nu poate fi condamnat la o asemenea pedeapsă și nici executat

III. ARGUMENTAȚIA NECONSTITUȚIONALITĂȚII

1. LIPSA DE PROTECȚIE EXPLICITĂ A RISCULUI DE PERSECUȚIE RELIGIOASĂ

Articolul 546 CPC prevede refuzul extrădării în cazuri limitate și enumerative. Cu toate acestea, norma nu prevede expres refuzul extrădării atunci când:

- (1) Republica Moldova nu-și extrădează propriii cetățeni și persoanele cărora le-a acordat dreptul de azil.
- (2) Extrădarea va fi, de asemenea, refuzată dacă:
 - 1) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova;

1) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova;

2) în privința persoanei respective a fost deja pronunțată de către o instanță națională sau o instanță a unui stat terț o hotărâre judecătorească de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal pentru infracțiunea pentru care se cere extrădarea, sau o ordonanță a organului de urmărire penală de încetare a procesului ori în privința acestei fapte se efectuează urmărirea penală de către organele naționale;

3) s-a împlinit termenul de prescripție al tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea respectivă, conform legislației naționale, sau a intervenit amnistia;

4) potrivit legii, urmărirea penală poate fi pornită numai la plângerea prealabilă a victimei, însă o asemenea plângere lipsește;

5) infracțiunea pentru care se cere extrădarea persoanei este considerată de legea națională infracțiune politică sau faptă conexă unei asemenea infracțiuni;

6) Procurorul General, ministrul justiției sau instanța care soluționează chestiunea privind extrădarea are motive serioase să creadă că:

a) cererea de extrădare a fost înaintată în scopul de a urmări sau a pedepsi o persoană pentru motive de rasă, religie, sex, naționalitate, origine etnică sau opinii politice;

b) situația acestei persoane riscă să fie agravată pentru unul din motivele menționate la lit.a);

c) în cazul în care persoana va fi extrădată, ea va fi supusă torturii, tratamentului inuman sau degradant sau nu va avea acces la un proces echitabil în țara solicitantă;

7) persoanei cerute i-a fost acordat statut de refugiat sau azil politic;

8) statul care solicită extrădarea nu asigură reciprocitatea în sfera extrădării.

Această omisiune legislativă constituie o lacună de neconstituționalitate care expune Republica Moldova la responsabilitate internațională și violează obligațiile acesteia în materie de drepturi omului.

2. CONTRADICȚIA CU CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

Art. 2 Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal când infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

interzice categoric ca un stat să returneze (prin extrădare, expulzare sau orice alt mijloc) o persoană în locuri unde aceasta se confruntă cu riscul real de a suferi viol grave a drepturilor omului.

3. INCERTITUDINE LEGISLATIVĂ ȘI PRINCIPIUL CLARITĂȚII NORMEI

O normă juridică trebuie să fie:

- Precisă și clară în scopul și conținut
- Previzibilă pentru cei cărora li se aplică
- Suficient de detaliată pentru a nu lăsa spații arbitrare în aplicare.

Articolul 546 CP~~2~~, prin lipsa expresă de referință la persecuția religioasă, nu oferă o bază suficient de clară pentru a proteja persoane aflate în situații de risc real. Aceasta creează:

- Incertitudine asupra aplicabilității sale
- Risc de aplicare arbitrară în funcție de interpretarea autorităților
- Violarea principiului supremației constituționale și al statului de drept.

4. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

Republica Moldova este parte la:

- Convenția Europeană a Drepturilor Omului - obligație de nu extrada în caz de risc real
- Norma de drept intern trebuie să se conformeze acestor obligații internaționale.

IV. JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

1. Curția Europeană a Drepturilor Omului:

- Soering v. United Kingdom (1989) - stabilește că extrădarea care expune pe cineva la risc real de tortură sau tratamente inumane violează Art. 3 CEDO

V. CONCLUZII

1. Articolul 546 din Codul de Procedură Penală este NECONSTITUȚIONAL în măsura în care nu prevede expres refuzul extrădării pentru persoane care se confruntă cu riscul real al pierderii vieții pe considerente religioase.

2. Norma încalcă Art. 24 din Constituția Republicii Moldova, precum și obligațiile internaționale ale statului privind protecția drepturilor omului.

3. Lipsa clarității și preciziei normei constituie o violație a principiului statului de drept și al supremației constituționale.

4. Aplicarea Art. 546 CPE în cauza de extrădare a cetățeanului Omer Turgut fără a considera riscul real pentru viața acestuia pe motiv de schimbare a religiei.

VI. CERERI

Solicitim instanței Constituționale a Republicii Moldova să:

1. Constate neconstituționalitatea Articolului 546 CPE în măsura în care nu prevede expres protecția împotriva extrădării în cazul riscului real de persecuție pe motive religioase.

2. Pronunțe hotărâre interpretativă privind aplicabilitatea principiilor CEDO și non-refoulement în contextul Art. 546 CPE.

Respectuos depus,

[NUME APĂRĂTOR/REPREZENTANT]

Data: [14.09.2016]

ÎNCHETARE

18 septembrie 2026

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (*sediul Ciocana*)

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
grefier

cu participarea:

reprezentantului Ministerului Justiției RM
procurorului

apărătorului

interpretului

persoanei în privința căreia se solicită extrădarea

Osadci Mihail
Melnic Valentina

Pîrlog Lilia
Gore Lorenta
Lupea Georgeta
Orioglo Anatolie
Turgut Omer

examinând în ședință publică, în cadrul procedurii privind soluționarea demersului Ministerului Justiției al Republicii Moldova referitor la extrădarea din Republica Moldova în Republica Turcia a cetățeanului Republicii Turcia **Turgut Omer**, născut la 16 mai 1976, în vederea executării pedepsei privative de libertate stabilite prin hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele competente ale Republicii Turcia, *cererea apărării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 546 Cod de procedură penală și sesizarea Curții Constituționale, precum și cererea privind suspendarea examinării procedurii de extrădare,*

CONSTATĂ:

Pe rolul Judecătoriei Chișinău (*sediul Ciocana*) se află spre examinare demersul Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind extrădarea din Republica Moldova în Republica Turcia a cetățeanului Republicii Turcia **Turgut Omer**, născut la 16 mai 1976, în vederea executării pedepselor stabilite prin hotărârile Tribunalului Penal Bakırköy nr. 7 din 08 septembrie 2015, Tribunalului Didim (Yenihisar) de Primă Instanță nr. 1 din 01 noiembrie 2013, Tribunalului Istanbul de Primă Instanță nr. 49 din 31 octombrie 2013 și Tribunalului Bakırköy de Primă Instanță nr. 9 din 20 septembrie 2017, contopite prin hotărârea Tribunalului de Executare a Pedepselor din Bakırköy din 11 martie 2025.

Potrivit demersului Ministerului Justiției, **Turgut Omer** a fost condamnat la pedeapsa cumulată de 13 ani și 14 luni privațiune de libertate, pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de legislația penală a Republicii Turcia, iar în prezent se deține în Penitenciarul nr. 13-Chișinău. Demersul a fost înaintat instanței în temeiul Convenției europene de extrădare din 13 decembrie 1957 și al art. 544 alin. (6) CPP.

În cadrul examinării demersului de extrădare, apărarea a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 546 CPP și sesizarea Curții Constituționale.

În motivarea cererii, apărarea a susținut, în esență, că art. 546 CPP ar conține o omisiune legislativă, deoarece nu ar prevedea expres refuzul extrădării unei persoane în cazul existenței unui risc real pentru viața și integritatea acesteia determinat de persecuția din motive religioase.

În acest sens, s-a invocat că **Turgut Omer**, în perioada aflării sale pe teritoriul Republicii Moldova, s-ar fi convertit de la religia islamică la creștinism, iar extrădarea sa în Republica Turcia l-ar expune, potrivit apărării, unui risc real și iminent de persecuție religioasă.

Apărarea a invocat art. 24 din Constituția Republicii Moldova, art. 2 și 3 CoEDO, principiul *non-refoulement*, precum și jurisprudența CjEDO, susținând că lipsa unei protecții exprese împotriva persecuției religioase ar genera incertitudine legislativă și riscul aplicării arbitrare a normei.

Totodată, autorul excepției a reprodus în cerere dispozițiile art. 546 alin. (2) pct. 6) CPP, inclusiv prevederea potrivit căreia extrădarea este refuzată atunci când există motive serioase să se creadă că cererea urmărește pedepsirea persoanei pentru motive de religie, când situația acesteia riscă să fie agravată pentru un asemenea motiv sau când, în cazul extrădării, persoana ar putea fi supusă torturii ori tratamentului inuman sau degradant.

În final, apărarea a solicitat constatarea neconstituționalității art. 546 CPP în măsura în care acesta nu ar prevedea expres protecția împotriva extrădării în cazul riscului real de persecuție religioasă

și pronunțarea unei hotărâri interpretative privind aplicabilitatea principiilor Convenției Europene a Drepturilor Omului și a principiului *non-refoulement*.

Concomitent, apărarea a solicitat suspendarea procedurii de extrădare până la soluționarea excepției de neconstituționalitate, invocând riscul producerii unui prejudiciu ireversibil în eventualitatea executării extrădării anterior pronunțării Curții Constituționale.

Fiind pusă în discuție cererea, *reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Pîrlog Lilia*, a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

Procurorul a susținut poziția reprezentantului Ministerului Justiției și a solicitat refuzul ridicării excepției de neconstituționalitate, considerând că nu sunt întrunite condițiile pentru sesizarea Curții Constituționale.

Apărătorul și persoana în privința căreia se solicită extrădarea, Turgut Omer, au susținut cererea și au solicitat ridicarea excepției, sesizarea Curții Constituționale și suspendarea examinării procedurii de extrădare.

Audiind participanții la proces, examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, materialele cauzei și raportând argumentele invocate la prevederile legale incidente, instanța de judecată consideră că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

Potrivit art. 7 alin. (3) CPP, în cazul existenței unei incertitudini cu privire la constituționalitatea legilor și a altor acte normative care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Conform art. 7 alin. (3¹) CPP, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În același sens, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, Curtea Constituțională a statuat că judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei excepției și nici asupra conformității cu Constituția a normei contestate, ci verifică exclusiv întrunirea condițiilor stabilite pentru ridicarea acesteia. Totodată, Curtea a subliniat că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența sa exclusivă, instanțele ordinare nefiind în drept să refuze sesizarea Curții decât în cazul neîntrunirii condițiilor respective.

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Raportând aceste exigențe la circumstanțele prezentei cauze, instanța constată că toate condițiile prevăzute de art. 7 alin. (3¹) CPP sunt întrunite cumulativ.

În primul rând, obiectul excepției îl constituie art. 546 CPP, respectiv o dispoziție cuprinsă într-o lege adoptată de Parlament, care intră în categoria actelor susceptibile controlului de constituționalitate potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

În al doilea rând, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul care acționează în interesele lui **Turgut Omer**, persoana în privința căreia se solicită extrădarea, astfel încât cererea provine de la un subiect căruia legea îi recunoaște dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate.

În al treilea rând, prevederile art. 546 CPP a fi aplicate la soluționarea cauzei. Instanța este investită cu demersul Ministerului Justiției al RM privind extrădarea lui **Turgut Omer** în Republica Turcia, în vederea executării pedepsei privative de libertate stabilite prin hotărârile instanțelor judecătorești ale statului solicitant.

Or, art. 546 CPP reglementează motivele pentru care extrădarea urmează a fi refuzată, astfel încât dispozițiile contestate au incidență directă și efectivă asupra soluționării demersului aflat pe rolul instanței.

Mai mult, însăși critica formulată de apărare privește unul dintre motivele de refuz reglementate de art. 546 alin. (2) pct. 6) CPP, autorul excepției susținând că norma nu ar asigura o protecție suficientă

în situația existenței unui risc pentru viața persoanei determinat de persecuția religioasă. În cererea formulată, apărarea invocă pretinsa convertire a lui **Turgut Omer** de la religia islamică la creștinism și susține existența unui risc în cazul extrădării sale.

În al patrulea rând, instanța nu a identificat existența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale având ca obiect prevederile art. 546 CPP din perspectiva criticilor formulate în prezenta cauză.

Instanța reține, totodată, că natura procedurii judiciare în cadrul căreia a fost ridicată excepția nu constituie un impediment pentru sesizarea Curții Constituționale. Mecanismul excepției de neconstituționalitate este aplicabil și în cadrul procedurilor privind extrădarea, în măsura în care norma contestată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei.

În aceste circumstanțe, fiind întrunite cumulativ condițiile prevăzute de art. 7 alin. (3¹) CPP, instanța nu este în drept să examineze temeinicia argumentelor de neconstituționalitate formulate de apărare și nici să stabilească dacă art. 546 CPP este sau nu conform Constituției, aceste chestiuni ținând de competența exclusivă a Curții Constituționale.

Prin urmare, faptul că norma contestată conține deja anumite garanții referitoare la motivele religioase sau la riscul supunerii persoanei unor tratamente inumane ori degradante nu poate determina instanța ordinară să respingă excepția printr-o apreciere asupra suficienței sau temeiniciei criticilor formulate, întrucât o asemenea examinare ar depăși limitele controlului atribuit instanței prin art. 7 alin. (3¹) CPP.

Curții Constituționale îi revine competența de a aprecia dacă argumentele formulate de autorul excepției relevă o veritabilă problemă de constituționalitate, dacă dreptul fundamental invocat este incident și dacă norma contestată generează ingerința pretinsă. În jurisprudența sa, Curtea examinează ea însăși, după verificarea condițiilor generale ale excepției, existența unei ingerințe într-un drept fundamental ca o condiție pentru examinarea în fond.

În consecință, instanța consideră necesară admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității art. 546 CPP prin prisma criticilor formulate de autorul excepției.

În ceea ce privește cererea apărării privind suspendarea procedurii de extrădare în integralitatea sa, instanța reține că aceasta urmează a fi respinsă.

Potrivit art. 7 alin. (3²) CPP, ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale nu afectează examinarea în continuare a cauzei, legea stabilind însă că, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției, *dezbaterile judiciare se suspendă*.

Prin urmare, sesizarea Curții Constituționale nu determină suspendarea integrală a procedurii judiciare de extrădare și nu împiedică efectuarea actelor procesuale care, potrivit legii, pot fi realizate independent de dezbaterile judiciare. În schimb, suspendarea dezbaterilor judiciare operează în temeiul legii până la pronunțarea Curții Constituționale.

În aceste condiții, solicitarea apărării de suspendare a întregii proceduri de extrădare urmează a fi respinsă, urmând a fi aplicat efectul procedural expres prevăzut de art. 7 alin. (3²) CPP - suspendarea dezbaterilor judiciare.

Totodată, instanța consideră necesar să aducă în atenția Curții Constituționale caracterul urgent al prezentei sesizări, determinat de faptul că **Turgut Omer** se află în stare de arest preventiv în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, în vederea extrădării, privarea sa de libertate fiind în curs de executare. În aceste circumstanțe, ținând seama de natura dreptului fundamental afectat prin detenție și de necesitatea asigurării celerității procedurilor care implică persoane private de libertate, instanța solicită examinarea cu celeritate a prezentei sesizări, în măsura posibilităților și potrivit competenței Curții Constituționale.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3)-(3³) CPP și art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția RM, instanța de judecată, -

DISPUNE:

Se admite cererea avocatei Lupea Georgeta privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, formulată în interesele persoanei în privința căreia se solicită extrădarea, **Turgut Omer**.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 546 CPP, invocată de avocată care acționează în interesele lui **Turgut Omer**, în cadrul procedurii privind examinarea demersului Ministerului Justiției al Republicii Moldova referitor la extrădarea acestuia din Republica Moldova în Republica Turcia.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate a art. 546 CPP, prin prisma criticilor formulate de autorul excepției.

Se respinge cererea apărării în partea privind suspendarea integrală a procedurii de extrădare, ca neîntemeiată.

Se suspendă dezbaterile judiciare, în condițiile art. 7 alin. (3²) CPP, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Examinarea cauzei poate continua în privința actelor și chestiunilor procesuale care nu sunt incompatibile cu suspendarea dezbaterilor judiciare, în condițiile legii.

Copia prezentei încheieri, împreună cu sesizarea și materialele relevante pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate, se expediază Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă de atac, însă poate fi atacată cu hotărârea pe fond.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Osadci Mihail